

- Arvonmuutokset:
 - Arvonkorotus
 - Käypä arvo
 - Arvonalentuminen
 - Vaihtuvien vastaavien poikkeuksellinen arvonalentuminen.
- Tulojen tulouttaminen tilikaudelle:
 - Suoriteperuste
 - Valmistusasteen mukainen tulouttaminen.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

KIRJANPITO 22C00100

Luento 7a: Arvonmuutokset:
Arvonkorotus, käypä arvo,
arvonalentuminen

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TALOUDELLINEN ASEMA

- Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 3:2§).
- Tase kuvaa taloudellista asemaa tilinpäätöspäivänä (KPL 3:1§).

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TALOUDELLINEN ASEMA

- Taseen vastaavien aktivoituneet menot merkitään taseeseen lähtökohtaisesti enintään hankintameno määräisinä:
 - Pysyvät vastaavat
 - Vaihtuvat vastaavat.
- Tulisiko tilinpäätöksessä ottaa huomioon tase-erien arvojen muutokset?
 - Hankintahetken jälkeen tapahtuvat arvomuutokset, arvonnousut tai –alennukset
 - Kirjanpitoarvo vs. markkina-arvo.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONMUUTOKSET

- Kirjanpitoarvon ja markkina-arvon väliset arvomuutokset:
 - Arvomutokset eivät ole liiketapahtumia
 - Arvonnousut ja arvonalentumiset eivät synny vaihdannassa ulkopuolisen talousyksikön kanssa
 - Arvonnousu kirjataan sen realisoituessa esim. hyödykkeen myynnissä
 - Arvonalentuminen kirjataan tilinpäätökseen varovaisuuden periaatteen mukaan.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONMUUTOKSET

- Pysyvät vastaavat:
 - Suunnitelman mukaiset poistot (KPL 5:5§)
 - Arvonlennus (KPL 5:13§)
 - Arvonkorotus (KPL 5:17§).
- Vaihtuvat vastaavat:
 - Vaihto-omaisuus (KPL 5:6§):
 - Alimman arvon periaate
 - Saamiset (KPL 5:2§):
 - Nimellisarvo, enintään todennäköinen arvo
 - Rahoitusarvopaperit (KPL 5:2§):
 - Hankintameno tai sitä alempi todennäköinen käypä markkinahinta

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONMUUTOKSET

- Rahoitusväline (KPL 5:2a§):
 - Hankintameno tai käypä arvo
- Sijoituskiinteistö (KPL 5:2b§):
 - Hankintameno tai käypä arvo.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONKOROTUS

- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvonnousu voidaan KPL:n mukaan ottaa rajoitetuissa tapauksissa huomioon arvonkorotuksena.
- Arvonkorotus ei ole kirjanpidon periaatteiden mukaan liiketapahtuma:
 - Se ei ole realisoitunut tulo tai meno
 - Sillä ei ole syntymisajankohtaa
 - Sillä ei ole vastinetta raha- tai reaali-prosessissa (rahan käyttö / rahan lähde).

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONKOROTUS

- Arvonkorotuksilla voidaan antaa informaatiota:
 - Pysyvien vastaavien hyödykkeiden markkinaperäisistä arvoista
 - Omaisuuden hallussapitovoitoista.
- Arvonkorotus ei missään vaiheessa vaikuta tuloslaskelmaan tai tilikauden tulokseen:
 - Arvonkorotus ei ole tuotto
 - Arvonkorotuksista ei saa tehdä poistoja.

ARVONKOROTUS

- Arvonkorotuksen edellytykset (KPL 5:17§):
 - Pysyviin vastaaviin kuuluva maa- tai vesialue tai arvopaperi, joka on muu kuin KPL 5:2a§ :ssä tarkoitettu rahoitusväline
 - Todennäköinen luovutushinta on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi
 - Taseeseen saadaan johdonmukaisuutta ja varovaisuutta noudattaen merkitä todennäköisen luovutushinnan ja poistamatta olevan hankintamenoa erotuksen suuruinen arvonkorotus
 - Arvonkorotusta vastaava määrä on merkittävä omaan pääomaan sisältyvään arvonkorotusrahastoon
 - Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, on se peruutettava. Arvonkorotusta peruutettaessa on rahastoa pienennettävä vastaavasti.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONKOROTUS

- Arvonkorotuksista liitetieto. (KPA 2:4§)
- Arvonkorotusrahasto on sidottua omaa pääomaa. (OYL 8:1§)

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ESIMERKKI (L&K s. 106-7)

- 1) Yritys Oy omistaa maa-alueen, jonka hankintameno (ja kirjanpitoarvo) on 50 000 euroa. Kiinteistövälittäjän mukaan maa-alueen arvo tilinpäätöspäivänä olisi vähintään 80 000 euroa, arvonnousua voidaan pitää pysyvänä. Yritys kirjaa arvonnousun 90%:iin käyvästä arvosta (72 000), eli 22 000 euron arvonnousun.

Per Maa-alueet An Arvonnousurahasto 22 000

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ESIMERKKI...

2) Seuraavassa tilinpäätöksessä maa-alueen arvon havaitaan laskeneen. Kiinteistövälittäjän arvion mukaan maa-alueen arvo olisi myytäessä enintään 30 000 euroa, mutta maa-alueiden hinnat tullevat lähivuosina nousemaan. Arvonkorotus 22 000 euroa puretaan.

Per Arvonkorotusrahasto An Maa-alueet 22 000

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ESIMERKKI...

	Maa-alueet	Tasetili
	[50.000]	
1)	22.000	22.000
		Arvonkorotus- rahasto
2)	[72.000]	
	22.000	22.000
		Arvonkorotus- rahasto

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

RAHOITUSVÄLINE

- Rahoitusvälineellä tarkoitetaan yleisesti kirjanpitovelvollisen maksuvälineitä ja sijoitusluonteista rahankäyttöä esimerkiksi arvopapereihin.
- Rahoitusvälineitä esiintyy sekä taseen pysyvissä että vaihtuvissa vastaavissa.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

RAHOITUSVÄLINE

- Rahoitusvälineen arvostaminen tilinpäätöksessä:
 - Hankintameno tai käypä arvo
- Hankintameno:
 - Vaihtuvat vastaavat: alkuperäinen hankintameno tai sitä alempi markkinahinta (KPL 5:2§)
 - Pysyvät vastaavat: tulonodotus (KPL 5:13§); käytännössä yleensä markkinahinta tilinpäätöshetkellä.
- Käypä arvo:
 - Arvon alentuminen
 - Arvon nousu.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

RAHOITUSVÄLINE (KPL 5:2a§)

- Johdannaissopimukset ja muut rahoitusvälineet voidaan merkitä käypään arvoon
- Noudatetaan IAS-asetuksella hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja
- Toimintakertomustiedot
- Ei mikroyrityksille
- KTM:n asetus (1315/2004) kumotaan.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

KÄYVÄN ARVON MERKITSEMINEN

- Käyvän arvon muutos merkitään taseen ao. erään ja:
 - 1) Tuotoksi tai kuluksi tuloslaskelmaan tai
 - 2) Taseen omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon:
 - Jos tilinpäätösstandardit edellyttävät esittämistä omassa pääomassa
 - Käyvän arvon rahaston jakaminen => OYL: sidottu opo
 - Käyvän arvon rahastoa on oikaistava, kun:
 - rahoitusväline luovutetaan tai
 - se erääntyy tai
 - siihen muuten kohdistuu arvonalennus, joka on merkittävä tulosvaikutteisesti.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ESIMERKKI (L&K S. 91)

- 1) Yritys on tilapäisesti sijoittanut kassavarojaan pörssiosakkeisiin 10 000 euroa.

per Rahoitusarvopaperit an Kassa 10 000

- 2) Tilikauden päättyessä osakkeiden pörssi-arvo on 12 000 euroa. Osakkeiden arvostuksessa käytetään käypää arvoa, arvonnousu tuloutetaan.

per Rahoitusarvopaperit an Rahoitustuotot 2 000

ESIMERKKI ...

	Rahoitusarvopaperit	Kassa	Rahoitustuotot
1)	10000	10000	
2)	2000		2000
	12000		

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

SIJOITUSKIINTEISTÖ (KPL 5:2b)

- Sijoituskiinteistöt:
 - Saa merkitä käypään arvoon
 - Noudatetaan IAS-asetuksella hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja:
 - *Investment Property* (IAS 40)
 - Kuten rahoitusväline (5:2a§):
 - Kirjaaminen tuotoksi/kuluksi tai käyvän arvon rahastoon
 - Liitetiedot
 - Toimintakertomustiedot
 - Ei mikroyritykselle.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONALENTUMINEN

- Suunnitelman mukaiset poistot (KPL 5:5§):
 - Poistosuunnitelman korjaaminen
 - Lisäpoisto.
- Arvonalennus (KPL 5:13§):
 - Pysyviin vastaaviin kuuluva hyödyke tai sijoitus
 - Todennäköisesti tulevaisuudessa kertyvä tulo
 - Arvioidaan olevan pysyvästi poistamatonta hankintamenoa pienempi
 - Erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi.

ARVONALENTUMINEN TILINPÄÄTÖKSESSÄ

- Tase:
 - Arvonalentuminen merkitään siihen tase-erään, johon ko. hyödyke sisältyy.
- Tuloslaskelma:
 - Poistot ja arvonalentumiset (KPA 1:1 §):
 - *Suunnitelman mukaiset poistot*
 - *Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä*
 - *Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset*
 - Rahoitustuotot ja –kulut (KPA 1:1-2§):
 - *Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista*
 - *Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista.*

MYYNTISAAMISTEN ARVONALENTUMINEN

- Saamiset merkitään taseeseen (KPL 5:2§):
 - Nimellisarvoon
 - Enintään todennäköiseen arvoon.
- Myyntisaamisiin kohdistuva arvonalentuminen:
 - Kirjataan luottotappiona; *Liiketoiminnan muut kulut*
 - Milloin luottotappio on todennäköinen?

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

MYYNTISAAMISTEN KIRJAAMINEN (KILA 2008/1827)

Luottotappion realisoitumisen todennäköisyys	Kirjanpitokäsittely
Todennäköinen (yli 50%)	Vähennetään kuluna
Mahdollinen, ei todennäköinen (5–50%)	Riskistä ilmoitetaan liitetietona
Epätodennäköinen (0–5%)	Ei ilmoiteta liitetietona

RAHOITUSOMAISUUDEN ARVON- ALENEMINEN VEROTUKSESSA

- Verotuksessa rahoitusomaisuuteen kohdistuvia vähennyskelpoisia menetyksiä ovat mm. (EVL 17§):
 - Rikoksesta johtuvat menetykset
 - Myyntisaamisten arvonaleneminen
 - Muun rahoitusomaisuuden lopulliset arvonalenemiset.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

ARVONPALAUTUMINEN

- Kulukirjauksen oikaisu on kirjattava (KPL 5:16§):
 - Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilinpäätöspäivänä aiheettomaksi
 - Ja on tehty:
 - Rahoitusomaisuudesta (KPL 5:2§)
 - Vaihto-omaisuudesta (KPL 5:6§)
 - Pysyvästä vastaavasta (KPL 5:13§)
 - Oikaisua ei tehdä liikearvoon.
- Oikaisu tuloslaskelmassa:
 - Samassa tuloslaskelman ryhmässä kuin alkuperäinen kulukirjaus
- Verotuksessa oikaisut (EVL 5a§).

RAHOITUSVÄLINEEN ARVON- MUUTOS VEROTUKSESSA

- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden (EVL 5§ , 8§):
 - Tuotoksi merkityt arvonnousut ovat veronalaista tuloa
 - Kuluksi merkityt arvonalaskut ovat vähennyskelpoinen meno.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

VELKOJEN ARVOSTAMINEN

- Velat merkitään taseeseen (KPL 5:2§):
 - Nimellisarvoon
 - Nimellisarvoa korkeampaan arvoon, jos velka on sidottu indeksiin tai muuhun vertailuperusteeseen, jonka johdosta velan määrä on nimellisarvoa suurempi:
 - Velan määrän kasvu vähennetään kuluna
 - Velan määrän laskua ei oteta huomioon
 - Varovaisuus.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TÄRKEÄÄ

- Arvonmuutokset:
 - Tase-erät:
 - Pysyvät vastaavat
 - Vaihtuvat vastaavat
 - Vieras pääoma
 - Arvonkorotus
 - Arvonalentuminen.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

TEHTÄVÄT 8

- TEHTÄVÄ 30., VESTO OY:
 - *Kirjanpidon erityiskysymyksiä.*
 - Kirjaa liiketapahtumat vientilausekkeina niin, että kirjauksesta käy ilmi, mihin tuloslaskelma ja/tai tase-erään kirjaus kohdistuu.